Guider i Midtjylland

Sidst revideret 26.02.19

Guider / fortællere – tallene henviser til bilag

Aktivitet	Anita Hildsgaard Tlf.: 4217 5524	Jens Damgaard Tlf.: 6139 1178	Jens Frydendal Tlf.: 2644 9907	Per Harritz Tlf.: 2971 5345	Peter Skovmos Nielsen Tlf.: 2289 4520	Poul Hjorth Tlf.: 2346 6926		
Kongenshus Mindepark **bilag** Hedernes opdyrkning		**3**	**4**		**7**			
Istiden og Alheden **bilag** Derfor er Alheden Danmarks magreste jord					**7**			
Dollerup Bakker og Hald Sø **bilag** Morænelandskab og den største gletsjerflod					**7**			
Kartoffeltyskerne **bilag** Kolonisternes historie, liv og Alhedens opdyrkning					**7**			
Aakjærs sange **bilag** Dansk sangskat på åstedet			**5**					
Landevejsrøveren Jens Langkniv **bilag** Sagnet om Danmarks Robin Hood	**1**							
Gammeldags historiefortælling **bilag** ”Sandfærdige” gode gamle historier fra Daugbjerg	**2**							
Birkesøgruppen **bilag** Modstandsbevægelsen i lokalområdet				**6**				
Fliegerhorst Grove og flygtningene, **bilag** Fra hede til flyveplads og flygtningelejre 1940 - 49					**8**			
Gedhusmuseet **bilag** Fra tysk fliegerhorst til dansk flyvestation						**9**		

Version 2019.02.17.

Bilag 1

Landevejsrøveren Jens Langkniv

Sagnet om Danmarks svar på Robin Hood

Hør den spændende og gribende historie om Jens Langkniv, som huserede i det midtjyske på Chr. IV´s tid. Der tages udgangspunkt i de gamle kalkgruber ved Daugbjerg, hvor Jens overvintrede. Endvidere berettes der om arbejdet i gruben, flagermusene, ostelagring og meget andet.

Ekstra: Ost og rødvin arrangement under jorden kan tilkøbes i forbindelse med turen for 100 kr pr person. Der kan arrangeres bespisning, lige fra sandwich til varme retter m.m. Indhent tilbud.

Varighed: Ca. 1 time

Sted: Daugbjerg Kalkgruber, Dybdalsvej 18 C, 8800 Viborg
Kan også bestilles ”ud af huset” på plejehjem e.l.

Pris: Entre voksen 80 kr, barn 40 kr. Guide 500 kr pr tur. Guide ”ud af huset” 750 kr + kørepenge.

Guide: Anita Hildsgaard

Kontakt og yderligere oplysninger
Tlf.: 4217 5524 Mail: mail@daugbjergkalkgruber.dk

Bilag 2

Gammeldags historiefortælling

Gamle historier der er overleveret gennem generationer. Gode og ”sandfærdige” historier fortalt på den rigtige lokalitet.

Bestig Daugbjerg Dås og hør historierne om Troldene i Dåsen. Se halsjernet i Daugbjerg Kirke og hør om landsbyens- og kirkens historie. Oplev Dybdal-skoven og hør om landevejsrøveren Jens Langkniv

Varighed: Ca 3 timer

Sted: Start ved Daugbjerg Dås på Søvsøvej. Slut ved Daugbjerg Kalkgruber, Dybdalsvej 18 C.

Ekstra: Der kan arrangeres bespisning, lige fra sandwich til varme retter m.m. Indhent tilbud.

Pris: 1.500 kr

Guide: Anita Hildsgaard

Kontakt og yderligere oplysninger
Tlf.: 4217 5524 Mail: mail@daugbjergkalkgruber.dk

Bilag 3

Kongenshus Mindepark

Fredet område til minde om hedernes opdyrkning

Du vil høre om:

Heden, den første mand i Kongenshus, Renparken og hotellet.

Mindedalen, dens historie og tilblivelse. Hedens opdyrkere og de 300 mindesten med navne på de jyske herreder og sognestenene med opdyrkernes navne.

Ophold
Fra udsigtstårnet kan du nyde udsigten over heden, og i madpakkehuset og under overdækningen ved tårnet kan medbragt mad og drikkevarer nydes.

Turen
Er på ca. 10 km, går gennem det flotte landskab med den oprindelige hede og gennem dybe smeltevandsdale, og varer ca. 1½ time.

Mødested hvis du er i bus
Udgår fra Grønhøj Kro eller Kongenshus Hotel

Mødested hvis du er i privat bil
Udgår fra udsigtstårnet og vi går ned i Mindedalen, en tur på ca. 1½ km.

Pris
Prisen pr selskab er 600 kr.

Guide:
Jens Lyby Damgaard, Den selvejende institution Kongenshus Mindepark

Kontakt og yderligere oplysninger:
Tlf.: 9754 8014 / 6139 1178 Mail: aj@damcon.dk

Kongenshus Mindepark

Hedens opdyrkere – helte eller skurke?

Du vil høre om
At man på Kongenshus Hede fejrer de mænd – og ganske få kvinder – der opdyrkede den jyske hede.
En del af de samme mænd stod også bag de massive statsstøttede ødelæggelser af danske vådområder, som vi her få årtier senere er nødt til at genoprette for at redde både vandmiljøet og naturen.

Turen
- Vi går ned gennem Mindedalen og læser, synger og drøfter de mest interessante indskrifter. I bunden af Mindedalen er der mindesten over de mest prominente hedeopdyrkere – eller var de nu også det?
- Hør historier om ublu lobbyisme og magtmisbrug.
- Hvad pokker foretager Jeppe Aakjær sig midt mellem de naturødelæggere og "bjergfyrs apostle, der har handlet så ukærligt, så lidt nationalt" med den jyske hede, og som han hele sit liv talte og skrev imod.

Mødested og varighed
Udgår fra udsigtstårnet på Kongenshus Hede og varer minimum 1 time.

Eventuelle tilvalg
- Kan også kombineres med en tur over heden, hvor vi ser på flora og fauna på heden, og snakker om hedens kulturhistorie generelt og Kongenshus Hede specielt.
- Kan også kombineres med andre emner, ture og fortæring, alt efter gæsternes ønsker.

Pris
Vejledende pris er 1.000 kr pr time.

Guide: Naturvejleder Jens Frydendal

Kontakt og yderligere oplysninger:
Tlf.: 2644 9907 Mail: mail@jensfrydendal.dk

Aakjærs sange – Aakjær selv

”Rugens sange” er stadig den mest solgte digtsamling i Danmark. Hør mere om Aakjærs digtning, hans liv og betydning for vores syn på samfundet og ikke mindst naturen.

Turen
Aakjær er synonym med smukke velklingende sange om den danske natur og landbokultur.
På turen synger vi Aakjærs sange i det miljø de er skrevet, og hører om den situation, de er skrevet i.

Mødested
Turen kan laves

- På Kongenshus Hede, hvor Aakjærs forhold til heden kommer i fokus.
- I Sjørup Skov, hvor ”Rugens sange” er stampet op af den frosne jord i februar 1906
- Omkring Aakjærs hjemegn Fly og Vridsted

Eventuelle tilvalg
Kan også kombineres med andre emner, ture og fortæring, alt efter gæsternes ønsker.

Pris
Vejledende pris er 1.000 kr pr time.

Guide: Naturvejleder Jens Frydendal

Kontakt og yderligere oplysninger:
Tlf.: 2644 9907 Mail: mail@jensfrydendal.dk

Birkesøgruppen

I besættelsestidens fodspor

Du vil høre om Birkesøgruppen, modtagelsen af våben i lokalområdet og henrettelserne i Undalslund Plantage.

Turen

- Vi mødes på parkeringspladsen ved Birkesø kl 09.30
- Kl. 11.30 kører vi i private biler til Undalslund Plantage, hvor vi holder frokost. Husk madpakke og drikkevarer.
- Kl. ca. 12.30 går vi ind i Undalslund Plantage. Turen i plantagen varer ca. 2 timer, og kan også gennemføres af gangbesværede.

Pris

50 kr pr person

Guide: Per Harritz

Kontakt og yderligere oplysninger:

Tlf.: 9753 5345 / 2971 5345 Mail: harritzper@gmail.com

Alheden og Kartoffeltyskerne

En enestående naturoplevelse krydret med fortællingen om Kartoffeltyskernes liv og kultur på Alheden siden 1759

Turen er en rundtur på 32 km, og gennemføres i private biler eller i bus. Varighed mindst 3½ time afhængig af eventuelle tilvalg. Særlige ønsker indarbejdes, og konkret turplan udarbejdes.

Programeksempel

Kl 13.00	**Frederiks Kirke.** Mindestenen og oplæg om istidens afslutning og Alhedens tilblivelse. Oplæg om kolonisterne og deres første år. Besøg i kirken, udsmykket af Maja Lise Engelhardt
Kl 13.45	**Dollerup**. Arven fra istiden og den største gletsjerflod
Kl 14.15	**Kartoffeltyskermuseet i Grønhøj**. Oplæg om boligforhold og bebyggelser.
Kl 14.45	**Kongenshus Mindepark**. Oplæg om de jyske heders opdyrkning efter 1864. Udsigtstårn og gåtur i Mindedalen med de mere end 300 mindesten.
	Eventuel medbragt forfriskning og oplæg om integrationen, livet på landet, de sidste privilegier og infrastrukturen på Alheden.
Kl 16.30	**Frederiks Kirke.** Tak for i dag

Eventuelle tilvalg

- Køb af kaffe eller frokost på Grønhøj Kro inkluderer adgang til Morten Korch Museet og Gregers Laigaards fortælling om kroens historie og lidt underholdning.
- Hatbakken Daugbjerg Dås fuldender fortællingen om istiden. Relationer til St. St. Blicher og Jeppe Aakjær og politisk samlingssted for grundlovsmøder siden 1926 med Jeppe Aakjær som første hovedtaler. Alle danske statsministre frem til år 2000 har talt her.

Pris

Honoraret er 50 kr pr deltager. Timepris for busselskaber og skoler. Beløbet går ubeskåret til Julemærkefondens arbejde med at give mobbede og ensomme børn en frisk start med et ophold på et af de 5 Julemærkehjem.

Fortæller

Peter Skovmos Nielsen, Karup. Pensioneret uddannelsesleder og ambassadør for Julemærkefonden.

Kontaktoplysninger

Yderligere oplysninger og bestilling hos Peter Skovmos Nielsen.
Telefon: 2289 4520, mail: p.skovmos@gmail.com

Danmarkshistorie i lokal iklædning

Beretningen om tyskerne, der i 1940 indtog heden, og forvandlede den til Nordeuropas største flyveplads og flygtningelejre

Programeksempel

Kl 19.00	Velkomst og introduktion til arrangementet
Kl 19.15	1940 – 45: Beslaglæggelsen af jorden og gårdene, organisering, markante anlæg, arbejdspladsen, krigens gang, myter, oprydningen og det retslige efterspil
Kl 20.00	Tid til i eget tempo at studere de mere end 50 ophængte billedplancher med tekst. Kaffepause
Kl 20.45	1945 – 49: Rejsen til Danmark, danskernes forhold til flygtningene, lejrenes organisering, *Fraternisering forbudt,* facit ved afslutningen.
Kl 21.30	Tak for i dag

Pris

Honoraret er 40 kr pr deltager, dog mindst 400 kr. Kørsel hvis afstanden fra Karup er mere end 25 km.
Beløbet går ubeskåret til Julemærkefondens arbejde med at give mobbede og ensomme børn en frisk start med et ophold på et af de 5 Julemærkehjem.

Fortæller

Peter Skovmos Nielsen, Karup. Pensioneret uddannelsesleder og ambassadør for Julemærkefonden.

Kontaktoplysninger

Yderligere oplysninger og bestilling hos Peter Skovmos Nielsen
Telefon: 2289 4520, mail: p.skovmos@gmail.com

Fliegerhorst Grove er Værnemagtens navn på den flyveplads, der i dag hedder Flyvestation Karup, Nordeuropas største militære anlæg, der i 1945 fyldte 6.000 tdr. land, og som var indhegnet af 47 km pigtrådshegn. Til støbningen af den største bunker medgik 6 mio sække cement.

Flygtningelejrene i forbindelse med flyvepladsen var Gedhus, Grove og straffelejren Pilhus, og de rummede tilsammen mere end 20.000 tyske flygtninge da der var flest. Flygtningene kom fra Østpreussen og var kvinder, børn og gamle.

Gedhusmuseet

Flyvestation Karup´s historie fra 1940 til i dag

Gedhusmuseet rummer effekter og billedmateriale helt tilbage fra 1940, hvor den tyske besættelsesmagt på Hessellund Hede anlagde Fliegerhorst Grove.

Du kan

- Komme ind i en tysk bunker, hvor du kan se hvordan de tyske soldater boede
- Se en stor billedsamling og røre ved mange effekter fra det danske flyvevåben, som blev oprettet i 1950. Der er flymotorer, cockpitsektioner, katapultsæder, våben, specialkøretø-jer og fly.

Rundvisning
Du kan se og opleve på egen hånd, eller være med på en rundvisning som tager ca. 1½ time.

Mødested
Gedhusmuseet, Herningvej 48, 7470 Karup

Åbningstider
Maj, juni, juli, august: Onsdage kl 10.00 – 17.00
April, september, oktober: Onsdage kl. 13.00 – 16.00

Entre
0 – 17 år: Gratis
Voksen: 20 kr

Kontakt og yderligere oplysninger:

Tlf.: 7284 2090 i museets åbningstid. 2346 6926 udenfor museets åbningstid

Mail: gedhusmuseet@gmail.com **Hjemmeside: www.gedhusmuseet.dk**